

Tajemství

8. 3. 2020

*Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu,
korunuješ ho slávou a důstojností.*

Žalm 8,6

Pohled na Muže z Turínského plátna a “strom” uprostřed nás vede k zamyšlení nad tématem tajemství a omezení.

Člověk je ve svém poznání omezen. Nevíme vše a nedokážeme poznat vše.

Co na plátně vidíme?

Můžeme rozeznat například:

- *skvrny krve, které prochází plátnem (krvavý obraz)*
- *zežloutnutí v různé intenzitě (tělesný obraz)*
- *stopy po vodě*
- *stopy po skládání plátna*
- *díry po spáleninách*
- *chybějící kousky látky*

Můžeme změřit rozměry plátna 4,41 m x 1,13 m - po úpravách v roce 2002.

Vědci našli stopy pylu a identifikovali prach v plátně.

Také dokázali najít stopy po tom, jakým způsobem bylo složeno plátno.

S velikou pravděpodobností jsme vystopovali původ plátna.

Ale neumíme odpovědět **jak**:

- 1. se vytvořil obraz těla,**
- 2. tělo zmizelo z plátna.**

Je jasné, že tělo v plátně nepodlehlo porušení. Ale nevíme, jakým způsobem je z plátna vyňali. Někteří mluví o “odhmotnění” těla.

O původu obrazu někteří říkají, že světlo, které ho způsobilo vycházelo ne z vnějšku, ale zevnitř těla.

Otec Daniel Ange jednou říkal, že plátno patří k důkazům, které v moderní době ukazují, jak je lidské poznání omezeno.

Něco málo o tajemství a poznání člověka

Je dobře znám příběh o sv. Augustinovi:

Jednoho dne potkává na pláži malého chlapce, přelévajícího vodu z moře do jím postaveného jezírka. Chlapec mu říká: „Dříve já přeliji moře do tohoto jezírka, nežli Ty pochopíš toto Boží tajemství.“

Člověk nemůže poznat dokonale - pochopit beze zbytku, ale zároveň je schopen poznávat. II. Vatikánský koncil říká: “Jen člověk ze všech viditelných tvorů je schopen „poznávat a milovat svého Stvořitele“” (KKC 356).

Díky dědičnému hříchu jsme vystaveni možnosti omylu a potřebujeme pomoc Ducha svatého.

Pius XII. v encyklice *Humani generis* říká: „Vždyť prostě řečeno, ačkoliv lidský rozum může jen svými přirozenými silami a svým přirozeným světlem opravdu dojít k pravému a bezpečnému poznání osobního Boha, který ve své prozřetelnosti pečuje o svět a řídí jej, jakož i k poznání přirozeného zákona, který Stvořitel vepsal do našich duší, nicméně týž rozum naráží na nemalé obtíže, jež mu znesnadňují účinné a plodné používání této své přirozené schopnosti. Vždyť pravdy týkající se Boha a lidí absolutně převyšují řád hmatatelných věcí, a v případech, kdy se musí vtělit v činy a utvářet život, vyžadují sebeobětování a zřeknutí se sebe. Lidský duch se totiž ve snaze o dosažení takových pravd dostává do potíží pod vlivem smyslů a představitivosti a také i neblahé žádostivosti pocházející z dědičného hříchu. Z toho pak vyplývá, že si lidé snadno namluví, že je falešné nebo alespoň pochybné to, co by nechtěli, aby byla pravda.“

Jan Pavel II. v Encyklice *Veritatis Splendor* učí, že člověk může poznávat, co je dobré a zlé, ale nemůže rozhodovat o tom, co bude dobré a co zlé. To může jen Bůh.

Co mohu dělat?

Mohu se zastavit na chvíli u tohoto Muže z Turínského plátna a prosit o poznání, kdo jsem. Člověk, který je obdařen obrovskou důstojností a poznáním. Nevím vše a nemohu poznat vše, ale díky milosti Boží mohu Boha milovat nade vše.

Připomeňme si úryvek z 1. čtení této neděle - Bůh řekl a Abram vstal. Otec Petr Chalupa, velký biblista říká: „Jeden z židovských vykladatelů upozorňuje, že hebrejské sloveso „vyjít“ znamená také vzdát se vnitřního stanoviska, které člověk zastává. Odloučení pak může být prostředkem k dosažení jiného stanoviska. Cílem však může také být uvedení do pohybu.“

Snad nejlepší postoj, který tváří v tvář obrazu utrpení, které z lásky k nám vykonal Ježíš, můžeme zaujmout, je vyjít. Vydat se naplno na cestu s Pánem.

Ať se nám to daří.

P. Petr Beneš, březen 2020

Doporučení

V sešitku najdete text o tajemství františkána otce Bernarda Římského, OFM. Stojí za přečtení.

Zdroje

Texty Písma jsou z ekumenického překladu.

Katechismus katolické církve - <http://www.katechismus.cz>

Guide du Linceul de Turin, Association "Montre-nous ton visage", 2010

<https://junior.proglas.cz/barvinek/barvinek/okruhy-otazek-do-telefonicke-souteze-proglaso/>

<http://biblickedilo.cz/bible-v-liturgii/liturgicky-rok-a/gn-121-4/>

O tajemství

Říský, Bernard OFM

Co je to tajemství?

Tajemství nás obklopuje na všech stranách. Dokonce když racionalistická věda prohlásila, že rozum rozluští každé tajemství, tak jenom zvětšila hranici mezi naším poznáním a tajemstvím, to znamená, že odhalila mnohem víc právě ono tajemství.

Tajemství jsou různá: například ony skryté věci, které vykopávají archeologové v Egyptě, nebo tajemství matematická, že nad nimi člověk žasne – třeba dešifrování genetického kódu. Tajemstvím je také člověk sám v sobě.

Je také největší tajemství – tajemství bytí.

Nová věda – informatika – říká, že všechno nám přináší informaci. A tajemství je vlastně výzva k rozluštění této informace. A ještě jedno je zajímavé: oni říkají, že informace je víc než nosič, který ji přináší. To znamená, že když nám nějaký gen přináší informaci, tak to, co přináší, je důležitější než on sám. Je to vždycky něco, co je nad námi – hledíme na to, ale sotva to můžeme zahlédnout.

Jaký je smysl toho tajemství?

Když se člověk setkává s něčím, co nechápe, cítí se ohrožen. Proto přírodní náboženství personifikovala přírodní síly. Aby se jich nemuseli bát jako něčeho tajemného, oblékli je do podoby více méně lidské.

K čemu je tedy tajemství? Jaký má smysl?

Především nás tajemství provokuje, nedává nám pokoj, protože nás ohrožuje a my mu chceme přijít na kloub. Ovšem tajemství nám také ukazuje, že jsme omezení a že naše omezenost je vlastně dar, protože v onom omezení nám je darován požadavek našeho růstu. Proto je možné dívat se na naši touhu po poznání jako na dar.

Každá myšlenka provokuje, je výzvou, a my ji musíme nějakým způsobem naplnit – dát jí tělo – nebo nám nedá pokoj. A to někdy trvá celá staletí. Protože život neprobíhá jen v prvoplánu individuálním, ale je tajemstvím – tajemstvím Boha.

Myšlenka je tajemstvím už sama o sobě. To je to Slovo. Na počátku bylo Slovo. A Slovo bylo u Boha a vše povstalo skrze ně! V tom je celý vývoj a my jenom žasneme, jak jsme maličcí, obklopeni tajemstvím, které nás znepokojuje, proto nás nutí k rozvíjení poznání; ovšem nese také s poznáním požadavek větší odpovědnosti. Když při poznávání nebudeme rozvíjet svůj smysl pro zodpovědnost za život jako takový, tak nás naše poznání zničí. Nejen nás, ale celou společnost.

Člověk si to uvědomuje, ale stejně na to nehledí, protože „bližší je košile než kabát“, a tak se radši snaží mít a ze života urvat co nejvíce: znečišťuje ovzduší bez ohledu na stoupající skleníkové plyny, protože v době, kdy zničí život na zemi, my tady už nebudeme. Stejně tak rozvoj v oboru genetiky, ztratí-li smysl pro zodpovědnost, je na nejlepší cestě zlikvidovat člověka.

Toto poznání nás nutí, abychom brali svůj život odpovědněji. Přitom stále zůstává tajemstvím, které nás provokuje. Abychom se mu mohli přiblížit, poznat ho, správně dešifrovat tento vzkaz, je potřeba, abychom byli před ním pokorní. Neboť Bůh se pyšným

protiví a pokorným dává milost. Proto poznávání tajemství je vždycky výzvou k odpovědnosti - bez ní se člověk zničí. To nejsou žádné zbožné řeči, to je realita!

Před tajemstvím je třeba se sklonit v úctě, abychom ho mohli přijmout. Problém je v tom, jak ho chceme přijmout. Když ho chceme ho rozluštit jenom rozumem, tak nám uniká. Je však ještě jiná schopnost poznávací, a to je láska, která poznává tím, že se identifikuje. V tom je rezonance: když mám někoho rád, jsem naladěný na jeho vlnu, proto jsem schopen prožívat to, co on prožívá. Právě v tom jsou určitá tajemství, která existují, a přitom rozumem nejsou postižitelná, ale jsou postihnutelná láskou, která je sama tajemstvím převracajícím veškeré naše hodnoty.

A jestliže je tajemstvím mezilidská láska, s kterou se setkáváme, což teprve, když se podíváme na tajemství Boží lásky!

Čím je člověk starší, tím je mu víra těžší. Ne proto, že by měl pochybnosti, ale že vidí nepochopitelnost Boha - Lásky, která se stará o lidi takové, jací jsou, i o ty, kteří ho odmítají. To se nedá pochopit rozumem. Lidé mohou odmítat Boha, protože mají strach z lásky a z jejích požadavků, protože láska je bez hranic. A člověk před tímto tajemstvím raději couvne, protože když se láska dává totálně, pak jedinou odpovědí na ni je také totální: ANO, tady jsem! A víte, kolik práce to dá v manželství, natož před Pánem Bohem, s nímž nejsou žádné žerty!

Naše víra v lásku musí růst, a to je věc svízelná. Roste rizikem sebeodevzdání. Také proto se jí lidé vyhýbají. Je to jeden z důvodů, proč mladí dneška nechtějí uzavírat manželství, protože to nestojí za to, aby za chvíli platili za rozvodové řízení. Protože se nechtějí dát! Již jako kluci jsme říkali: Co se jednou dá, to se nevrací. V kritických situacích člověk slibuje, že se dá partnerovi celý - a to je tajemství lásky. Tajemstvím nepřestane být, ani nepřestane být výzvou.

Na tajemství je krásné, že musíme neustále prohlubovat nebo očišťovat svou představu o Bohu - Lásce, která přesahuje všechno rozumem poznatelné. Naše představa o Bohu je vždycky víc nepravdivá než pravdivá, a tak stojíme stále více před tajemstvím, které nás oslovuje vším, co je: Slovo se stalo tělem a bez něho nebylo učiněno nic z toho, co je. To nemůžeme pochopit pouhým rozumem, zůstává to pro nás tajemstvím. Domnívá-li se někdo, že může rozumem všechno pochopit, pak přestává věřit, protože to, co takto pochopil, není Bůh. Tento problém se zrodil v době osvícenství, kdy s rozvojem vědy se lidé okouzlení racionalistickým bádáním domnívali, že rozum všechno rozluští. Výsledek je takový, že rozum mnohé rozluštil, ale člověk není víc šťastný, ale víc ohrožený. Naše společnost je rozbitá a člověk neví co dělat sám se sebou. Hledá odpověď ve filozofických a náboženských směrech Východu v naději, že tam najde pochopení toho, co nechápe, v nirváně, která je ničím, a přitom je vším. Jenomže tato filozofie je nedá vytrhnout z tamějšího prostředí a přenést do našeho, protože toto přenesení je nepravdivé a falešné.

Pravdivé musí být naše křesťanství. Pomůže nám jedině pravdivost, která se dovede sklonit před tajemstvím Boží lásky. Ale láska se prověřuje jako pravdivá až na kříži. Dokud je to jen sladké, sentimentální, povrchní lichocení, tak to není žádná láska.

Bernard Říský OFM

(Autorem upravený záznam přednášky)

http://www.sfr.cz/clanek_poutnik.aspx?a=1398